

BANDA

PROGRAMA

1

23 D'OCTUBRE

SALA 1 PAU CASALS

MORT I

TRANSFIGURACIÓ

SOFYA MELIKYAN I PASCUAL-VILAPLANA

BANDA MUNICIPAL DE BARCELONA

PROGRAMA DE MÀ

MANUEL DE FALLA

(Cadis 1876 – Alta Gracia, Argentina 1946)

NOCHE EN LOS JARDINES DE ESPAÑA

(1915) – Adaptació d'Adan Bernabeu sobre la instrumentació de Joan Lamote de Grignon – 25'

En el Generalife

Danza lejana

En los jardines de la Sierra de Córdoba

PAUSA 20'

GILDA LYONS

(Nova York 1975)

LA FLOR MÁS LINDA

(2019) – 7'

RICHARD STRAUSS

(Munic 1864 – Garmisch-Partenkirchen, Alemanya 1949)

MORT I TRANSFIGURACIÓ, OP. 24

(1891) – Adaptació de José Rafael Pascual-Vilaplana sobre la instrumentació de Lluís Oliva – 25'

BANDA MUNICIPAL DE BARCELONA

SOFYA MELIKYAN, PIANO

JOSÉ R. PASCUAL-VILAPLANA, DIRECCIÓ

CLARINETS José Miguel Micó, solista / Natàlia Zanón, solista / Joana Altadill / Eduard Betes / Valeria Conti / Àngel Errea / Joan Estellés / Victòria González / Montserrat Margalef / Manuel Martínez / Javier Olmeda / José Joaquín Sánchez / Joan Tormo / Ferran Garcerà* / Clara Vilanova* / Javier Vilaplana, requint / Martí Guasteví, clarinet alt / José Vicente Montesinos, clarinet baix **SAXÒFONS** Maurici Esteller, soprano / Dani Molina, alt solista / Marta Romero, alt / Armand Franco, tenor / José Jaime Rivera, tenor / Àlex Pons*, baríton / Joan Soler, baix **FLAUTES** Manuel Reyes, solista / Carme Arrufat / Paula Martínez, flautí **OBOÈS** Pilar Bosque, solista / David Perpiñán / Carla Suárez, corn anglès **FAGOTS** Xavier Cervera / Clara Canimas* / Laura Guasteví*, contrafagot **TROMPES** Oleguer Bertran, solista / Clàudia Cobos, solista / German Izquierdo / Manuel Montesinos / Miguel Zapata / Jordi Guasp* **TROMPETES I FISCORNS** Maurici Albàs / Santiago Gozálbez / Jesús Pascual / José Joaquín Salvador / Joel Fons* / Susana Marco* **TROMBONS** Emilio Almenar / Francesc Ivars / Héctor Penades / Francisco Palacios, baix **BOMBARDINS** Rubén Zuriaga, solista / David Pantín **TUBES** Toni Chelvi, solista / Francisco Javier Molina **CONTRABAIXOS** Enric Boixadós / Noemí Molinero **TIMBALES** Ferran Carceller, solista **PERCUSSIÓ** Mateu Caballé, solista / Ferran Armengol / Alejandro Llorens **ARPA** Laura Boschetti* **PIANO** Jordi Farran*

DIRECTOR TÈCNIC Joan Xicola

COORDINADORA EXECUTIVA Susanna Gamisel

ENCARREGADA DE LA BANDA Montserrat Margalef

ARXIVER Àlex Fernández

SERVEIS AUXILIARS Airun Serveis Culturals

* Col·laborador/a

COMENTARI

per **José R. Pascual-Vilaplana**

Potser per no admetre el dolor, entenem la mort com l'inici d'una nova vida. Com a la natura, res acaba, tot es transforma. Encetem una temporada en què volem compartir un desig de nous plantejaments tot gaudint de la memòria però acuitant el futur amb esperança.

Manuel de Falla (Cadis, 1876 – Alta Gracia, Argentina 1946) autoritzà el mestre Joan Lamote de Grignon (1872-1949) –de qui commemorem el 150è aniversari del seu naixement– la instrumentació per a la BM de Barcelona de diversos arranjaments de les seues obres simfòniques; entre elles trobem *Noches en los jardines de España* (1915). Aquesta partitura, qualificada com a «impressions simfòniques» en paraules del mateix Falla, constitueix una de les pàgines impressionistes més rellevants en la música d'inicis del segle XX. L'obra va nèixer en 1909 com una col·lecció de nocturns per a piano sol. El pianista català Ricard Viñes (Lleida, 1875 – Barcelona, 1943) va suggerir a Falla que transformés aquest recull pianístic en una partitura per a piano i orquestra. Després de fer la tria, descartà un dels nocturns que es convertiria en la coneguda “Pantomima” d'*El amor brujo*. Així doncs, tres peces de l'original per a piano es transfigurarien en els tres moviments de la versió per a piano i orquestra dedicada al mateix Viñes. Aquestes imatges sonores se'ns presenten no com un simple concert de solista, sinó com un autèntic diàleg entre el piano i la paleta colorista orquestral. L'estrena va tenir lloc en 1916 al Teatro Real de Madrid, interpretada pel pianista gadità José Cubiles (1894-1971) i dirigida pel mestre Enrique Fernández Arbós (1863-1939). La música vol evocar el paisatge dels jardins de l'Alhambra (“En el Generalife”), una dansa llunyana i les serralades de Còrdova. El regust popular es revesteix de la influència francesa que va marcar l'estada a París de Manuel de Falla. Fins i tot, s'hi pot endevinar una influència de l'orquestració orientalista present en autors tan rellevants com Rimski-Kórsakov. Avui presentem una versió actualitzada de l'orquestració de Lamote de Grignon que vol adaptar-se a l'organologia contemporània de les bandes de música.

Des dels Estats Units ens arriba una preciosista partitura de la compositora Gilda Lyons (Nova York, 1975), que combina la seua essència com a cantant i artista visual amb la paleta sonora de la banda. Compromesa amb l'ús de la música per humanitzar, en *La flor más linda* (2018) ens acostava a la realitat del poble nicaragüenc davant les autoritats opressores. «Amb els braços estesos a través del so...» ens abracen les imatges mentals de la compositora sobre Nicaragua, el país del seus avantpassats. Tanmateix, la celebració del record esdevé sinistra i la cançó popular sembla un lament. Diu Carlos Mejía Godoy: «Ay Nicaragua, Nicaragüita, la flor más linda de mi querer...»

I com no podia ser d'altra manera dins del discurs que L'Auditori planteja en aquesta Temporada 2022-2023, la BM de Barcelona havia d'iniciar els seus concerts amb la mítica versió per a banda de *Mort i transfiguració* op. 24 (1889) que fou no sols autoritzada sinó dirigida pel mateix Richard Strauss (1864-1949) l'any 1925 a la Plaça de Sant Jaume. Aquest poema simfònic, en paraules del crític Ernest Newman, és «una música d'aquelles que un no voldria que s'acabessin mai...» Els pentagrames del mestre alemany volen descriure el moment final d'un malalt que veu propera la mort, que lluita fins al darrer moment enmig de l'angoixa mentre veu passar la seua vida i que, finalment, aconsegueix la transfiguració anhelada en un ambient de pau eterna (un Do ple de senzilla grandiositat i vehemència). Curiosament, però, aquest text programàtic sobre l'obra s'escrigué una vegada la partitura fou conclosa, i va ser obra del poeta Alexander Ritter (1833-1896). Una vegada més, es fa evident que la música no significa res, però pot dir tant...

La música en directe naix per morir tot seguit. Els seus estels sonors transfiguren a qui gaudeix de l'experiència. I és que la transcendència sempre naix en llibertat, l'única manera d'entendre la catarsi de l'art.

PRINCIPAL MITJÀ PATROCINADOR

EL PUNT AVUI+